

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„Maar Petrus bleef kloppende”.

Handelingen 12:16a.

Een kloppende Petrus

Binnen zonder kloppen-, dit kan alleen indien de deur niet op slot is. In het tegenovergestelde geval moet men kloppen of aanbellen.

Eens stond de apostel Petrus te kloppen op een gesloten deur. 't Was de huisdeur van de woning van Maria de moeder van Johannes Markus. In haar huis was de Jeruzalemse gemeente samengekomen. We kunnen hier dus spreken van kerkdeur. Petrus was aan het kloppen op een gesloten kerkdeur. Dat is al wonderlijk! Immers hebt u ooit gehoord van een dominee die moest kloppen om in de kerk te komen? U zegt: maar 't was midden in de nacht. U hebt gelijk. Veiligheidshalve was de deur gesloten. Evenwel Petrus moest maar blijven kloppen. Daarbinnen liet men hem wachten. Men had gebeden om zijn komst, maar men verwachtte hem niet. Die kloppende Petrus aan die gesloten kerkdeur spreekt ons allereerst van

de almacht van de Koning der Kerk.

't Is in het jaar 44. De Jeruzalemse gemeente ontstaan op de pinksterdag door de uitstorting van de Heilige Geest, is er door de trouwe bewaring van haar Koning al bijna 11 jaar. Evenwel satan - Gods wederpartijder - heeft niet stil gezeten. Hij is de draak die op de aarde geworpen is, en die de Vrouw, Die het Jongske gebaard heeft, vervolgt. Ook nu heeft hij weer een Herodes, een afstammeling van Ezau als instrument. Het is Herodes Agrippa, een kleinzoon van de moordenaar van de kinderen van Bethlehem. Hij is door keizer Claudius in Rome aangesteld tot koning over Israël.

Deze Herodes had heel wat schulden. Om daarvan af te komen had hij de belastingdruk zeer verzwaaard, dat maakte hem niet bemind bij de joden. Terwille nu van de volksgunst liet hij de apostel Petrus arresteren, wetende dat hij juist hierdoor het volk op zijn hand zou krijgen. Zo kwam Petrus opnieuw in de gevangenis terecht. Het was de laatste dag van het Paasfeest. De volgende dag zou het proces gehouden worden. 't Was reeds een uitgemaakte zaak: Petrus zou ter dood gebracht worden. Het is nacht. Petrus ligt op de harde vloer. Hij is gebonden met 2 ketenen. Aan weerskanten is een soldaat. Bij de deur houden er nog eens twee de wacht. Petrus slaapt. U zegt: hoe is dat nu mogelijk? Inderdaad. Met de dood voor ogen, en dan rustig slapen. Hier ziet u wat het geloof vermag. 't Is nu een geoeftend geloof. Ziende op Jezus gaat hij over de golven. De Heere is bij hem. Daarom: „Ik lag en sliep gerust, van 's Heeren trouw bewust”. Kent u dat geloof? Door dat geloof is zelfs in de grootste smarten het hart gerust.

Plotseling is er een fel licht in de gevangenis. Het is een engel gezonden door Koning Jezus. Hij port Petrus in de zij om hem wakker te maken, en geeft hem bevel om met haast op te staan. Wonderlijk: de twee sterke boeien vallen zo maar af. Petrus moet zijn kleed opschorten, zijn schoenen aantrekken en zijn opperkleed omslaan. Dan gaat hij achter de engel aan. De soldaten zijn in diepe slaap. Ze horen en zien niets. Daar is de ijzeren poort. Op hetzelfde moment dat de engel met Petrus daar komt, zwaait die poort zo maar

open. Dan zijn ze buiten. De engel gaat nog een straat ver mee, en Petrus denkt dat hij droomt. Pas als de engel is heengegaan, komt de bezinning, ziet hij de verlossing als werkelijkheid. U hoort hem dan eerst in het holst van de nacht de Heere een loflied zingen. Nu kan hij niet slapen. Hij moet het eerst uitzingen: wie zijn Koning is, en wat Zijn Koning is.

Op rijke wijze openbaart hier de Koning Zijn almacht. Is er voor Hem iets te wonderlijks? Neen toch! In nood gezeten? Alles om U heen nacht? Er zijn bij Hem uitkomsten, zelfs tegen de dood! Onbekeerde, van nature in de kerker van de dood, gebonden door de banden van dood en zonde. Hier is de Koning. Die banden verbreekt. Die in vrijheid stelt. Om uws levens wil laat Hem niet voorbijgaan; roep Hem aan, Hem Die machtig en gewillig is.

Die zingende Petrus wordt even later een kloppende Petrus, en dit spreekt ons in de tweede plaats van

gebedsverhoring door de Koning der Kerk.

De verlost Petrus spoedt zich naar een huis waar de gemeente is samengekomen. We lezen: van de Gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan. Het Paasfeest duurt in Israël 8 dagen, en Herodes wilde Petrus niet in die tijd berechten. Dan zou hij de joden juist tegen zich in het harnas jagen. De gemeente was dus al heel wat dagen samen; zelfs ook in de nacht. Immers als Petrus aan de deur staat te kloppen, is het diep in de nacht. Dit dag en nacht bidden, dit voortdurend bidden om de verlossing van Petrus spreekt een duidelijke taal omtrent de geestelijke gesteldheid van de gemeente. Hier is een gemeente die hunkert naar de voortgang van de Woordbediening. Neen - ze zijn niet samen, ze offeren hun nachtrust er niet voor op omdat Petrus zo'n lieve man is, maar omdat hij dienaar van het Evangelie is. Kent u ook die geestelijke gesteldheid, die hunkering? Zie - dan bent u niet verbaasd om te horen dat zelf de nachtrust wordt opgeofferd om tot de Heere te bidden. 't Zou vandaag echter wel veel verbazing geven als een gemeente ook in de nacht samen is. . . . Petrus staat aan de kerkdeur en hij klopt om binnen gelaten te worden. Maria geeft haar dienstmeisje Rhode, dat is Roosje, de opdracht om te kijken wie er is. Ze spoedt zich naar de deur; ze vraagt: wie is daar; en ze krijgt als antwoord: Ik ben het, Petrus! Op datzelfde moment stroomt de blijdschap in haar hart. Ik durf u te zeggen: dat lieve kind is bekeerd. Dat kan niet anders. Ze is zo blij dat haar dominee weer terug is, dat ze vergeet om de deur open te doen. Ze snelt terug naar het vertrek waar de gemeente samen is, en ze gooit het eruit: 't is Petrus, hij staat aan de deur!

Arme Petrus, hij moet maar wachten; hij moet maar blijven kloppen; de kerkdeur blijft voorlopig nog dicht. Want daarbinnen wordt het niet geloofd! Een hele discussie breekt los. Arme Roosje, ze krijgt naar haar hoofd geslingerd dat ze raast. Echter ze houdt stand. Ze blijft roepen: Hij is het wel! Dan komt de gemeente met een andere oplossing; ze zeggen: het zal zijn engel wel zijn. Daarmee bedoelen ze de geest van Petrus. O, o, wat zijn ze nu ongeestelijk! Als Herodes Petrus had gedood, dan zou zijn ziel niet een ronddwalende geest zijn geworden. Dan was zijn ziel opgevaren. Die na kortstondig ongeneugt mij eindeloos verheugt!

Leer het hier maar goed, dat de grond van

Van de administratie

Op de ontmoetingsdag, die we in Kampen mochten hebben, mogen we met dankbaarheid terugzien. We hebben daar weer 5 nieuwe abonnees ontvangen, zodat we deze keer in totaal 7 abonnees er bij kregen. De opbrengst van de ontmoetingsdag bedroeg met inbegrip van het koffiegeld, de opbrengst van de verkochte brochures, de giften die voor die tijd per giro werden ontvangen (nl. 1 van f 200,-, 2 van f 50,- en 1 van f 15,-) en de andere giften f 9904,78. Voor dit alles, willen we allen die hieraan hebben bijgedragen heel hartelijk bedanken. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

Voor de school van Dundas en Hamilton kwam op de ontmoetingsdag te Kampen een bedrag van f 143,10 binnen wegens verkochte preken van Ds. Van der Ent (overbetalingen en giften inbegrepen). Later ontving ik nog een gift van f 25,- voor dit doel. (Ook een gift van f 25,- van dezelfde geefster voor ons blad.) Voor alles hartelijk dank.

B.

gebedsverhoring nooit in ons ligt. Al zou je heel de nacht doorbidden, al zou je een week lang bidden, zou de Heere ons kunnen horen om ons bidden? Ja maar als de Geest mij leert bidden. . . . Nu dan nog niet! Want elk gebed wordt uitgesproken met zondige lippen! Hoeveel ongeloof, hoeveel wantrouwen kleef er niet aan mijn bidden?

Leer hier ook: in de weg van het gebed; niet zonder het gebed! Wat een troost, wat een bemoediging is hier: de Koning hoort het gebed! Satan zegt het tegendeel. Maar het Woord zegt zo duidelijk dat de Heere is de Hoorder der gebeden. Houd dan aan, en grijp moed, en versta dat de Heere elke grond in ons, zelfs in ons bidden wegneemt, opdat wanneer de Heere het gebed verhoort, we slechts zouden roemen in Hem.

Een kloppende Petrus zegt nog meer. Dit spreekt ons in de derde plaats van

voortgaande arbeid in opdracht van de Koning der Kerk:

Wonderlijk is de tegenstelling in het teksthoofdstuk. Petrus verlost en Jakobus door het zwaard gedood. Gods weg is in het heilighdom. Jakobus had zijn arbeid volbracht. Hij mocht ingaan in de vreugde des Heeren. Herodes was slechts middel in de hand van de Koning om hem thuis te brengen. Evenwel hij heeft Jakobus niet lang overleefd. Het oordeel Gods trof hem. Vreselijk was zijn sterven. Maar daarna nog meer! Welk een tegenstelling!

Petrus' arbeid was nog niet ten einde. De opdracht had hij eens van de Koning Zelf ontvangen: „Predik het Evangelie aan alle creaturen”. Het Evangelie waarvoor de Heere Zelf had gezorgd. Het Evangelie van de Gekruisigde, dat goddelozen om niet gerechtvaardigd, vijanden om niet met God verzoend worden.

Weet u-, een kloppende Petrus spreekt mij van een blijvende - kloppende Christus. Dat is hier het diepste geheim van die Petrus die daar midden in de nacht aan die gesloten kerkdeur staat te kloppen. Satan begeert dat er geen Evangeliedienaar meer overblijft. Echter de Koning der Kerk waakt ervoor dat de Evangeliebediening voortgang heeft. Nu kunt u tegenwerpen: Petrus moest toch maar vluchten. Ja. Maar dat was - dacht ik -, omdat

Petrus een kloppende Christus wilde houden binnen de muren van Jeruzalem. Nu werd het een kloppende Christus door Simon Petrus in Samaria, en zelfs verder; en de Koning der Kerk heeft er zelfs voor gezorgd dat het werd een kloppende Christus tot aan de einden der aarde.

Is het wel eens een wonder geworden te mogen zitten onder de Evangeliebediening? Hoort u die kloppende Christus? Gelijkt u op Rhode, of gelijkt u op die ongelovige gemeente? Hij, Hij is het waarlijk! Christus, Die in de gevangenis des doods is geweest om gevangenen vrijheid uit te roepen en gebondenen opening der gevangenis! Zalig waar Hij binnenkomt!

Van Zonneveld.

Onze 24e ontmoetingsdag

1.

De ontmoetingsdag te Kampen is weer voorbij. Op zaterdag 28 augustus j.l. kwamen er velen in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, dat opnieuw welwillend beschikbaar was gesteld, samen. Dit kerkgebouw leent zich uitstekend voor ons doel en het ligt gunstig. Een woord van dank aan de kerkeraad van die gemeente was wel op zijn plaats. En ook aan de koster en allen die spontaan hun medewerking verleenden. Als voorzitter van het bestuur van Bewaar het Pand beklommen we om half elf v.m. de kansel. We deden enkele mededelingen en lieten toen zingen Ps. 27:5 en 7. Daarna lazen we 1 Koningen 19:9-21 en gingen we voor in gebed.

We heetten allen hartelijk welkom en mochten melding maken van giften die al binnengekomen waren van mensen die niet in de gelegenheid waren om deze dag naar Kampen te komen. Ds. Van der Ent bracht nog een gift van f 100,- meer van iemand die verhinderd was.

Hierna brachten we enkele gedachten naar voren in verband met het Schriftgedeelte dat voorgelezen was. Elia was en bleef moedeloos, ondanks de vele bemoeienissen des Heeren met het volk Israël en in zijn persoonlijk leven. Het leefde bij hem: ... en ik ben alleen overgebleven ... De Heere sprak echter: Ga, keer weder op uw weg. Het werk des Heeren gaat door. De Heere geeft Elia nieuwe opdrachten. Hij bemoedigt Elia: Ook heb ik in Israël doen overblijven zeven duizend die hun knieën voor Baäl niet gebogen hebben. Dat heeft uitwerking. We lezen: zo ging hij heen. Paulus haalt dit aan in Romeinen 11 en dan schrijft hij: Alzo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade. Dat mag ook in onze dagen tot bemoediging zijn.

We zingen Ps. 138:4.

Ds. H. van Leeuwen spreekt over Wettische en Evangelische bekering. Een samenvatting van deze rede vinden we elders in dit blad, zodat we daarnaar kunnen verwijzen.

Dat wil zeggen, dat het eerste gedeelte nu wordt opgenomen. Het tweede gedeelte van de samenvatting moet wachten tot het volgende nummer.

Onder het zingen van Ps. 68:2 en 17 wordt er gecollecteerd.

Ds. G. Hamstra spreekt een slotwoord. Hij leest Hosea 14:2-einde. Hosea spreekt over de toekomst. De spreker vraagt aandacht voor 14:9: Ik zal hem zijn als een groenende denneboom; uw vrucht is uit Mij gevonden. We willen het gesprokene als volgt samenvatten.

Ook Hosea heeft over de oordelen Gods gesproken, in een moeilijke tijd. Hosea heeft er mee geworsteld. Hij had hoop voor de toekomst van het volk van Gods souverein welbehagen. Hij verwachtte het alleen van de Heere. In vers 14 is Hosea op z'n duidelijkst. Evenals andere profeten had hij verwachting, als hij lette op de toekomst, de komst van de grote Verlosser. De Heere zou komen in Zijn grote Zoon Jezus Christus en Zijn Heilige Geest. Hosea heeft hoop als hij denkt aan deze toekomst. Het volk dat de Heere heeft leren kennen heeft in de Heere alles.

Een groenende denneboom. Die blijft altijd groen, geeft ook altijd schaduw. Een vruchtdragende denneboom. De bovennatuurlijke kracht van deze boom komt naar voren. Dan moet er ook iets gebeuren. Dan moet de Heere wegnemen alle ongerechtigheid. Dat

gebeurt als wij een droefheid naar God leren kennen. dan komt er een missen van God, een verlangen Hem weer tot z'n deel te hebben. Waar die droefheid is wordt deze door de Heere Zelf gewerkt. De Heere gaat de zondaar op het allerdiepst vernederen, maar hij doet geen half werk. Hij geeft ook de blijdschap door de wonderlijkste wegen. Als de Heere Zich openbaart is er blijdschap voor en in de Heere.

Het gaat allereerst om de boom zelf, niet om de vrucht. Het gaat om de Heere Zelf. Als de Heere Zich openbaart in Christus, dan brengt Hij alles mee. Dan is het: ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij.

De Heere is in alle omstandigheden een groenende denneboom, in alle verdriet enz. De Heere is het deel Zijner erve. De Heere geeft Zich aan een Adamskind. De Heere geeft Zich aan Zijn Israël, met al Zijn deugden aan Zijn kind. De grootheid daarvan kunnen we niet uitspreken. Dan gaat het niet om de gaven, maar om de Gever. Dan kunnen we het wonder niet op, het wonder van Gods eenzijdige liefde. Gods eigen eer is ermee gemoeid. Het is Gods zaak. Hij is de getrouwe Verbondsjehova. Zonder dat er iets van de mens bij komt. Want het is groot de Heere te leren kennen.

Hoe wordt ik dat grote goed deelachtig? Hoe krijg ik hoop? Laten we acht geven op het Woord.

Het gaat om hartewerk. Daar staan we allen tegenover. De Heere kan alles geven. De Heeren is een God van genade. Van onze kant is het onmogelijk. Er is ook een boodschap voor een onbekeerd mens.

Ook in de hemel is niets groter dan de Heere Zelf. In de hemel is een paradijs in het paradijs: de Heere Zelf. Dat wordt hier in beginsel genoten. Zoek dit. Arm die het niet kent. Rijk is het volk dat een Drieëinig God mag kennen.

Ds. Hamstra gaat voor in dankgebed, waarna we Ps. 116:4 en 5 zingen.

De pauze begon. Het was toen al ongeveer half één. De samenkomst had niets te lang geduurd. Er was intussen een flinke onweersbui geweest en het was ook in de pauze wat regenachtig, maar dat drukte de goede sfeer niet. De maaltijd werd gebruikt. Er werd met elkaar gesproken. Sommige bezoekers gingen de stad in, ander bleven in of bij het kerkgebouw. We hadden zelf gelegenheid met velen even een praatje te maken. Daardoor werden we weer met onze neus gedrukt op de nood die er in het kerkelijke leven bij vele bezoekers is. Daarom zien zij uit naar een ontmoetingsdag, waarbij het gesproken woord en het samenzijn herinnert aan vroeger dagen. Het doet goed dat velen elkaar kunnen vinden uit alle oorden van het land. Men zoekt samenbinding, omdat het gaat om dezelfde beginselen. Wij hebben allen nodig de bewarende hand des Heeren om niet eigen wegen te gaan bewandelen, maar te verstaan wat de wil des Heeren is, ook in kerkelijk opzicht.

De pauze vloog voorbij. De bezoekers zochten weer een plaats op in het kerkgebouw. De middagsamenkomst ving aan. Maar daarover hopen we in het volgende nummer nog een en ander te schrijven.

B.

Wettische en Evangelische bekering !

1.

We leven in een tijd, waarin veel dogmatische woorden en zaken als totaal verouderd zijn en veelal in onbruik zijn geraakt. O.a. wat God Zelf zegt in Zijn Woord, dat wij „gevallen zondaren zijn”; dood in de zonden en misdaden; dat we „wedergeboren” moeten worden, „bekeerd”.

Daarom is noodzakelijk: schuldbesef, boetvaardigheid, „met smekingen gevoerd te worden” enz.

En nu geeft men niet alleen een reden op als van „veroudering”, maar omdat men in feite er niet aan wil. Of men werpt die verouderde woorden en begrippen helemaal over boord, of men noemt ze niet meer, omrede men ervan uitgaat, dat men wedergeboren, bekeerd is!

Nu is er anderzijds ook een volk, dat dikwijls erg bestreden wordt en zich afvraagt: ben ik wel wedergeboren, is mijn berouw, mijn schuldbesef wel 't echte?

Welnu, daarom dachten we een en ander te zeggen over het verschil tussen een „wettische” of „schijn-bekering” en een „Evan-

gelische” of „zaligmakende” bekering. Dit verschil blijkt ook uit de tekst in II Korinthe 7, vers 10:

„Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt de dood.”

We willen hierbij even opmerken, dat het niet onze bedoeling is, om **breed** in te gaan op wat „bekering” is. Velen van ons zullen zich herinneren, dat onze oude broeder Ds. Kok hierover destijds zo kostelijk gesproken heeft.

Het woord „bekering” is afgeleid van het woord „keren”. Wij onderscheiden: „Inkeer” in zichzelf, „afkeer” van de zonde en „heenkeer” tot God. Zie bij de „verloren zoon” in de gelijkenis.

De „zaligmakende” bekering kunnen we onderscheiden als vrucht van de „wedergeboorte”, zoals we in Handelingen 3:19 omschreven vinden, in de tekst:

„Betert u dan en bekeert u.”

Het grondwoord, 't Grieks, heeft de betekenis van „zinsverandering”, als een omkeer in de gedachten en het woord „bekeert u” als een ommekeer van de levensweg, van de wandel.

Verder onderscheiden we:

b) een z.g.n. „doorwerkende” bekering, als verdieping van het geestelijk leven;

c) een bekering na „een vallen” in zonden, zoals Petrus' verloochening van Christus en d) een „schijn-bekering” of ook genoemd een „wettische bekering”.

We willen hiermee beginnen:

Paulus beschrijft deze als een „Droefheid der wereld” in II Korinthe 7:10. Deze droefheid kunnen we betrekken o.a. op de huidige **crisis-situatie's** ten opzichte van het **maatschappelijk, economisch en staatkundig** leven. Velen zien het niet meer zitten, wat de toekomst betreft. De werkeloosheid neemt hand over hand toe. Het „vandalisme” neemt al sterkere en heviger vormen aan en de criminaliteit niet minder.

Hoeveel jonge mensen grijpen naar „ver-slavings-middelen”, enz., enz.

Hoeveel „zelfmoorden” hebben er dagelijks plaats en die niet meer worden vermeld in de dagbladen. Dan heeft de wanhoop dezulken ertoe gedreven.

De „droefheid der wereld” gaat ook over de „gevolgen” van de zonde. Dat is geen „droefheid” als een hartelijk leedwezen over de zonde, maar als alleen een **schrik** van het geweten.

Zo zei **Kain** na zijn broeder-moord tot God: „Al wie mij vindt, zal mij doodslaan”. En tot God zeide hij: „Mijn misdaad is groter dan dat zij vergeven worde. Judas vond geen plaats des berouws en hij ging heen en dan lezen we dat ontzettende woord: „En verworgde zichzelf.”

Achab vernederde zich wel, zo lezen we, maar uit oorzaak, dat hij zijn dynastie verloor.

Bij deze „schijn-bekering” kunnen we ook rekenen de „**Wettische**” bekering.

Deze staat dus in verband met de **uiterlijke** onderhouding van Gods wetten en inzettingen.

Al kan de mens Gods heilige Wet door de val in Adam nooit meer onderhouden en nooit meer haar rechtvaardige **eisen** volbrengen en aan haar vloek ontkomen, die eisen en die vloek **blijven** niettemin toch rusten op de mens.

Maar nu is de mens zo verblind en dwaas, dat hij die toch zoekt te volbrengen, menende ook zo Gode een dienst ermee te kunnen doen. Dan moet men als die onbarmhartige dienstknecht, wiens schuld werd kwijtgescholden, maar die zelf een eigen dienstknecht had en zo onbarmhartig was, dat hij diens schuld aan hem **niet** kwijtschold, maar bleef vorderen ja, hem in de gevangenis wierp, totdat hij alles betaald had.

En dat, niettegenstaande zijn knecht hem bad: „Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.”

Zie, dat tracht nu ook de mens te doen, namelijk God te beloven, dat hij zijn leven zal verbeteren. Dan laat men vaak sommige grote zonden los en toch de wereld en haar begeerlijkheden aan de andere kant **vast houdt**.

Ja, men kan ook gelijk zijn aan de rijke jongeling, die tot Jezus kwamen en zei: „Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af, wat ontbreekt mij nog?”

Hij meende: niets! Maar Jezus beproefde hem: „Ga heen en verkoop wat ge hebt, en geef het de armen.” Helaas, dat was te zwaar

voor hem en hij ging bedroefd weg, want hij had vele goederen.

En was het de farizeër niet in de gelijkenis, dat hij meende, door **uiterlijke** wetsbe-trachting het Koninkrijk Gods te beërven?

Zo zouden meerder voorbeelden te noemen zijn van „wettische” bekeringen. Zelfs worden bekommerden vanwege hun zonden ermee aangevallen, dat ook zij slechts zulk een wettische bekering hebben, terwijl zij tòch de zondelust niet meer liefhebben, ja, zich moeten wegschamen over zovele zondige afmakingen, ja, dat zij God niet kunnen missen en dat Hij het toch zo eeuwig waardig is, gevreesd en gediend te worden!

Een andere vraag is, of er bij hen, die waarlijk tot God bekeerd zijn, geen wettische werkzaamheden kunnen zijn? O, zeker. Enerzijds begeren zij een nauwgezet leven te mogen leiden en ja, daartoe zetten zij zich; onder andere: tot ernstiger bidden en 't onderzoeken van Gods Woord, tot een nauwere levenswandel enz. Maar helaas . . . Zij gevoelen zich al kouder en daarom vrezen zij, nog alles te missen!

Zie, wat is dan 's Heeren onderwijs onmisbaar, waarop Paulus wijst in Galaten 3. Dat is: „Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou.”

Na deze enkele opmerkingen over de „schijn-bekering” of „Wettische bekering”, hebben we over enkele voornaamste zaken gesproken inzake de „**zaligmakende** bekering”. We hebben daarbij het volgende besproken, wat we hier kort willen samenvatten.

De „zaligmakende” bekering hebben we genoemd een „Evangelische” bekering tegenover de „wettische” of „schijn”-bekering.

Nu zou men ook onder de „wettische” bekering kunnen stellen: de zogenaamde meer „schokkende” bekeringen, zoals van Manasse en anderen.

Doch dan betreft dat „schokkende” het onderscheid in de **leidingen**, langs welke de Heere Zijn volk bekeert en leidt. Zie dat bij de Bijbelheiligen, namelijk bij Abraham en Izak; Mozes en Aäron; Eli en Samuël, Hiskia en Manasse; Paulus en de stokbewaarder en Lydia.

O neen, dat wil niet zeggen, dat bijvoorbeeld Lydia niet genoeg ontdekt zou zijn geweest, althans niet zo als Paulus en Manasse.

Dr.

v.L.

Een boodschap voor onbekeerden

1.

Toen onze oude ds. Kok nog onze vergadering kon bijwonen placht hij nogal eens te zeggen: „wat is het arm als een dienaar des Woords geen boodschap heeft voor onbekeerde mensen!” En terecht! Zou iemand zich met recht dienaar des Woords mogen noemen wanneer in zijn prediking een dergelijke boodschap wordt gemist?

Welnu, ik wil trachten vanmiddag iets over dit onderwerp te zeggen.

Een boodschap voor onbekeerden.

1e: de noodzaak van deze boodschap.
2e: de inhoud van deze boodschap.

1. Eerst dus iets over de noodzaak van deze boodschap voor onbekeerden in de prediking, wanneer het Woord van God ontvouwd wordt in de samenkomst der gemeente. **Die noodzaak** zou er niet zijn wanneer er geen onbekeerden in de gemeente, in de kerk zouden zijn. Met onbekeerden bedoel ik dan mensen, die geen ander leven kennen dan dit aardse bestaan. Een leven, los van God, de Levensbron! Een leven dat de naam van leven niet verdient. Iemand, die los van God is (god-loos) is er wel, bestaat wel, maar leeft niet echt. En is dat niet ons aller bestaan van nature? Geldt het niet van ons allen, wat David met diepe smart belijdt: „Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen?” Wie kan een reine geven uit de onreine? Niet één! Geboren als kinderen des toorns, die in het koninkrijk van God niet kunnen ingaan tenzij ze van nieuws geboren worden. Aan allerhande ellendigheid, ja aan verdoemenis zelf onderworpen! Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Geneigd om God en de naaste te haten!

Welnu: zijn er onbekeerde mensen in de kerk? Ik denk dat niemand van ons op deze vraag ontkennend zou durven antwoorden. **Tenminste:** dat hoop ik van harte! Want we

leven in een tijd waarin alle grenzen vervaagd en weggewist worden. Een tijd van veralgemening, waarbij wedergeboorte, geloof en bekering voor-ondersteld wordt. De brede weg moge dan nog bewandeld worden door degenen die „nergens aan doen”, maar verder behoren wij er allemaal „wel zo'n beetje bij”.

Ik bedoel niet te generaliseren. En Gode zij dank is een dergelijke idealistische gemeentebeschouwing nog niet overal doorgedrongen. Maar dat ze veelvuldig voorkomt (overigens dikwijls zonder dat men het zichzelf wil bekennen) zult u met mij eens zijn. Een bedroevende en benauwende zaak. Want de werkelijkheid is anders. Er loopt een scheidslijn door de wereld en door de kerk. Er zijn twee wegen: een brede en een smalle weg. Er zijn twee soorten mensen: onbekeerden en bekeerden. En die laatsten zijn er door het wonder van Gods genade.

Er zijn onbekeerde mensen in de kerk. Er is kaf onder het koren. Niet alles is Israël, wat Israël genaamd wordt. Er zijn levende leden en hypocrieten. En niet een iegelijk die zegt: „Heere, Heere”, zal ingaan in het koninkrijk Gods.

En wee de prediker, die hiermee in de prediking niet rekent. Hij is geen verkondiger van de volle raad Gods!

Nu is er wel verscheidenheid onder de onbekeerden. Er zijn er die puur onverschillig staan tegenover de Heere en Zijn dienst. De hemel lokt hen niet aan en de hel verschrikt hen niet. Ze gaan naar de kerk, of omdat ze gedwongen worden (en dan denk ik voornamelijk aan jongeren) of enkel uit sleur. Ze doen geen enkele moeite om de preek te volgen en zij verlangen alleen naar het „amen”. Ze gelijken op de harde weg waar het zaad wel op maar niet in valt. Ze gaan enkel op in het aardse, terwijl geestelijke en eeuwige waarden hen niet in het minst aanspreken.

Er zijn ook anderen. Zij zijn meer ontvanke-lijk voor indrukken, gauwer bewogen. Een ernstige waarschuwing spreekt ze aan.

Zelfs zo, dat ze zich voornemen om nu toch hun leven eens te veranderen en meer ernst te maken met eeuwige dingen. Maar de indrukken zijn niet blijvend en ze werken niets uit. De lust wint het weer van de plicht. Niet altijd lukt het hen om de stem van het geweten tot zwijgen te brengen. Maar dan proberen ze een verzoening te vinden tussen godsdienst en werelddienst. Men neemt de uiterlijke plichten van de godsdienst waar maar innerlijk blijft men aan de wereld- en zondedienst verknocht.

Er zijn nog anderen! Ernstige naturen. Zij leven onder de indruk van de volstrekte noodzakelijkheid van de bekering. Maar daarbij blijft het dan ook. Ze hebben van jongsaf gehoord dat ze bekeerd moeten worden om in de hemel te komen. Maar de waarheid dat ze zich ook **moeten** bekeren staat ver van hen af.

Misschien ook wel mee hierom dat de duidelijke, rechtstreekse eis tot bekering van Godswege hen nooit zo stringent werd voorgehouden. Maar **daarover** straks meer! Hoe het ook zij, men voelt zich in zijn onbekeerd-zijn meer beklagenswaardig dan schuldig. En men blijft lijdelijk wachten in de hoop dat men nog eens bekeerd zal worden.

Alle mensenwerk is toch niet meer dan knoeiwerk. En is het daarom niet het meest veilig om lijdelijk op genade te wachten? En ondertussen leeft er in het hart iets van wat Augustinus onder woorden bracht in zijn bede: „Heere, bekeer mij . . . maar nu nog niet!” Want de zonde is zoet! !

En om niet meer te noemen: tegenover deze lijdelijk ingestelde onbekeerden zijn er ook, die vol ijver aan het werk gaan. Zoveel mogelijk vermijden ze de gelegenheden waar de verzoeken levensgroot aanwezig zijn. Trouw nemen ze de middelen der genade waar. Ze bidden of het de Heere mocht behagen hen te bekeren. Maar . . . het gebeurt niet! Ze bidden om een nieuw hart, dat de Heere vreest. Maar het antwoord blijft uit. Van binnen blijft alles bij het oude. En tenslotte geeft men het op. En allerlei ongeloofsvragen krijgen steeds meer vat op de ziel. Zou het allemaal wel waar zijn? Zou het echt wel zo moeten? En als er dan uitverkiezing is en een verwerping, en als mijn naam dan niet staat in het boek van Gods verkiezing, och wat helpt dan ook al mijn bidden en vechten? Misschien is het ook allemaal wel niet waar. Waarom de God van

de bijbel en de Christus der Schriften en waarom niet Allah, Boeddha of wie dan ook? Natuurlijk zouden er meer „soorten” van onbekeerden genoemd kunnen worden. Maar het gaat er nu om om de noodzaak aan te tonen dat de prediking een boodschap bevat voor onbekeerden, die wel in de kerk maar niet **van** de kerk zijn.

Is er een boodschap, heeft Gods Woord (want daar gaat het toch om) een boodschap voor onbekeerden?

En zo ja: welke?

Gode zij dank! Gods Woord heeft een boodschap voor onbekeerden. En daarom heeft de dienaar des Woords een boodschap voor hen.

2. En wat is dan de inhoud van die boodschap. Wel: de oproep tot bekering, die zo dikwijls in de Schrift wordt vernomen: Bekeert u! Keert weder, gij afkerige kinderen! **Kinderen!** Ja, dat zijn toch de onbekeerden in de kerk. Kinderen des verbonds, die het veld- en merkteken van Koning Jezus dragen. Kinderen, maar zonder kinderhart! Kinderen des koninkrijks, maar die buitengeworpen zullen worden, tenzij zij zich tot God bekeren.

Kinderen des verbonds, door de Heere Zelf afgezonderd. Zijn beloften, die in Christus, de Borg van het verbond „ja” en „amen” zijn, aan hun voorhoofd betekend en verzegeld. Kinderen, waar de Heere recht op heeft, niet alleen krachtens schepping, maar ook (en wat maakt dit juist de eis der bekering klemmend!) krachtens het verbond.

Bekeert u! Het is de dringende, klemmende eis van de God des verbonds, die elke dienaar des Woords met ernst en in diepe bewogenheid heeft te prediken. In het besef dat die oproep, die eis der bekering erop berekend is, harde harten te verbreken, blinde ogen te openen voor het ijdele van het leven buiten God, maar dan ook voor het heil in Christus, het heil, dat nooit vergaat!

Want laten wij het nooit vergeten, dat de prediking der bekering het evangelie onderstelt. Ik bedoel hiermee dit: Indien God niet genegen zou zijn om het afgedwaalde in genade aan te nemen, dan zou Hij ze toch ook nooit oproepen om zich tot Hem te wenden. God laat geen bekering prediken aan de duivelen. Want van hen wil Hij niet gediend worden.

Maar nu verkondigt God alle mensen alom dat zij zich bekeren! De eis, het bevel tot bekering behoort dan ook tot de dienst van het evangelie. Want die eis van Godswege: bekeert u! sluit in zich dat God zeker in genade zal aannemen allen die op Zijn roepstem zich tot Hem wenden.

Hij zal niet en nooit afwijzen, wie Hij tot Zich riep! En nu doet de Heere dat gewoonlijk door tussenkomst van de prediker. Of zegt Paulus niet van zichzelf en van allen die met hem in het evangelie arbeiden: „zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden u van Christus' wege: laat u met God verzoenen?”

De prediker schiet tekort, maakt zich niet vrij, wanneer hij zich ertoe beperkt om de mensen te zeggen wat bekering is, dat bekering noodzakelijk is, de onbekeerden het oordeel aan te zeggen, om ze verder te laten liggen en naar huis te sturen met de wens: mocht God u eens bekeren!

Wij mogen van Gods eis en bevel geen wens maken! God zegt: „bekeert u, waarom zoudt ge sterven?”

We brengen de boodschap niet op de goede wijze over, wanneer we volstaan met het aanwijzen van de kenmerken van de bekering en de onbekeerden het oordeel aan te kondigen. Dat moge dan voorzichtig en trouw schijnen, maar God geeft ons toch nog een andere boodschap mee. Zeker: het behoort tot de bediening van de sleutelen van het hemelrijk om het oordeel aan te kondigen aan degenen die zich niet in waarheid tot God bekeren. Maar onlosmakelijk daaraan verbonden is het bevel tot bekering.

ds. M. Vlietstra.

N.B. Dit is het eerste gedeelte van de rede, uitgesproken op de ontmoetingsdag.

B.

Gent

Van verschillende kanten is mij gevraagd om iets te schrijven over Gent. Aan dat verzoek wil ik graag voldoen, temeer omdat ik mij betrokken weet bij het werk in die plaats. Het is u bekend, dat wanneer het over Gent gaat,

gedacht wordt aan de evangelisatiepost aldaar. Die post werd enige jaren geopend door de kerk van Zaamslag en broeder H. Bor uit Ameide werd door genoemde kerkeraad benoemd tot evangelist in Gent. Over haastig ging men niet te werk. Men ging zelfs zeer goed te werk, bijbels te werk. Want in Gods Woord staat: „wie een toren wil bouwen, moet eerst de kosten overrekenen”. Na gesprek en overleg kwam er een verantwoorde basis om tot het aantrekken en benoemen van een werker over te gaan. Zeker gebeurde het vooroverleg biddend en de Heere heeft alles gegeven wat nodig was tot opening van de evangelisatiepost in Gent. Naast een behoorlijke woning, heeft broeder Bor een goede werk- en ontvangplaats. Een plaats, waar de Belgen zich direct thuis voelen en weten. Mij is dit al verschillende malen gebleken. Regelmatig gaat broeder Bor voor in de diensten. Op zon- en feestdagen. Elke zondag zijn er twee diensten. Om tien en vijf uur. Enkele diensten worden waargenomen door de Zaamslagse predikant of door een gastpredikant. Ds. v.d. Mey heeft reeds de doop bediend en al enkele keren het Heilig Avondmaal. Dit kan omdat het een wettige post van Zaamslag is. Br. Bor is zelf ook ouderling van de gemeente. Is het nu de bedoeling om een Hollandse gemeente te stichten? Wie dat denkt is er naast. Mag het ooit zover komen, wat de Heere geve, dan zal het een gemeente van Vlamingen zijn. Geïntegreerd in welke kerk? Ook dat moet biddend in het geloof aan de Heere voorgelegd worden. Want momenteel is het kerkelijk beeld nog zeer triest en het evangelisatiewerk staat nog maar in een beginstadium. Uit bepaalde publikaties verneemt u weleens van nood, openheid en zeer veel interesse. Wie weet van de werkelijkheid denkt en zegt: „Was het maar waar!” Er worden wat overtrokken en ver overdreven dingen verkondigd en de mensen in Holland maar geven. Die overtrokkenheid en overdrevenheid moet het doen, want anders komt er geen geld. En is er geen geld dan strandt het werk. Want geen enkele reserve heeft men. Naast vuurpijlen gaan er ook wat ballonnen de lucht in en de motto's ontbreken niet. Van dit alles is gelukkig onze broeder Bor wars en de commissie Oost-Vlaanderen wil hem daartoe ook niet stimuleren. In stilte, maar bewust en gericht gebeurt het werk. Bor gaat er op uit en de ontstane kontakten probeert hij vast te houden en te verstevigen. Wat het laatste betreft, gaat dit meestal moeizaam, want men leeft of naar eigen inzichten; los van de Heere en Zijn Woord, of men hoort in naam tot de Rooms-Katholieke kerk, maar in de praktijk doet men er niet meer aan. Men gelooft het wel. Het is ontzettend maar waar; op iedere honderd Vlamingen is er nog niet eens één, die behoort tot een protestantse gemeenschap.

Het is slechts een zeer klein getal, dat gerekend kan worden tot de belijders van de gereformeerde religie. Men heeft een levensethiek, die afwijkt van de onze. Een zondagsopvatting, die ingaat tegen wat de Heere in Zijn Woord eist. Men werkt op zondag. Men gaat uit op zondag. Men doet inkopen op zondag. Alle winkels zijn open, zowel levensmiddelenzaken als confectiewinkels. Rustig maakt men gebruik van een openbaar vervoermiddel. Deze werkelijkheden worden ook gezien bij diverse protestanten. Men vindt dit heel gewoon en de voorgangers zeggen er weinig of niets van. Met één dienst op zondag is het openbare godsdienstige leven afgelopen. Zelden komt men dan ook een kerk tegen, waar twee keer op zondag dienst is. Wanneer nu gesproken wordt over wat de Heere van ons vraagt en waarin het dienen van Hem onder meer uitkomt, dan deinzen verschillenden terug. Men kan met Ruth niet verder gaan. Men keert terug tot het vorige leven of men wil een compromis. Een leven van God en de wereld. Met daarnaast een handhaving van eigen godsdienstige overtuiging. Men gelooft met bijbel lezen en goeddoen van de ander, dus wat goede werken en af en toe een schuldbelijdenis komt men er wel. Men kan door deze levenshouding rekenen op een plaats in de hemel. Deze levenswerkelijkheid is een ontzettende. Vandaar de dringende noodzaak om biddend getrouw, schrift-getrouw te werken, opdat ook de Vlaming de Heere gaat kennen, erkennen, dienen en vrezen, zoals Hij dit in Zijn Woord zegt. Opdat Jezus Christus gezocht worde, gekend en beleden

in woord en daad als de enige Zaligmaker. Opdat in handel en wandel blijke de beleving van het vrezen van de Heere. Daartoe wordt er nu gewerkt op de post en vanuit de post te Gent. Naast de zondagse diensten, wordt er elke donderdagavond bijbelstudie gehouden. Het aantal personen, wat daar komt, groeit. Wanneer men op de geplande avond niet kan komen, wordt aan huis bijbelstudie gegeven. Aan kinderen vanaf 6 jaar wordt bijbels onderwijs gegeven. Steeds wordt er aan verspreidingsakties gedaan. Diverse jeugdverenigingen uit Nederland komen daarvoor regelmatig naar Gent. In juli was er een evangelisatieweek en begin september zal er extra gezaaid worden. Naast verspreiding van folders wordt er gedaan aan kolportage en gewerkt met een bijbel- en lectuurkraam. Evangelist Bor beschikt zelf, dank zij de offervardigheid van velen, over alle apparatuur. Zodat alles voor verspreiding door hem vervaardigd wordt. Naast contact met Gentenaren, komt Bor regelmatig in aanraking met schippers. Elke zaterdag gaat hij de havens langs en ziet hij een hollands schip, dan gaat hij aan boord en heeft hij het over de zondagse diensten. Dit gebeurt al een aantal jaren en het gevolg is; dat diverse schippers zelf al de weg weten naar het evangelisch centrum. En men komt er wat graag. Men vindt er iets van de huiselijke gezelligheid, maar bijzonder trekt het schriftuurlijk-bevindelijk woord en de gesprekken na de diensten zeer worden gewaardeerd. Hier is niet een, schipperspredikant aan het werk, maar ik vermoed, dat menig schipperspredikant het dieplood niet zover laat zakken, als in Gent gebeurt. Wilt u het werk in Gent in uw gebed een voortdurende plaats geven? God de Heere geve de verdere uitbouw en opbouw van Zijn werk.

Wilt u het werk financieel steunen, dan is uw gave hartelijk welkom.

U kunt uw gift overmaken op de rekening van de Christ. Geref. Evangelisatie Commissie voor Oost-Vlaanderen bij de Rabobank te Barendrecht, rek.no. 30.54.12.620. Het ronummer van de bank is 23.34.62 t.n.v. Rabobank, Barendrecht, met vermelding van rek.no. 30.54.12.620.

Het werk in Gent wordt naast Zaamslag direct gesteund door de kerken van Barendrecht, Dordrecht, Middelharnis en Sliedrecht-C. Bewaar het pand-gemeenten zegt men! Waarom niet genoemd Christ. Gereformeerden kerken van 1892? Want dat willen ze zijn en hopen ze ook te blijven. Althans wat het beginsel betreft!

M.C. Tanis.

Uit de gouden Schatkist

1.

EEN DRINGENDE BOODSCHAP

„Want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben hetgeen Ik tot u gesproken heb.

Gen. 28:15.

In deze woorden zien wij de plicht van allen die het evangelie horen, beide van ongelovigen en gelovigen.

Gij die ongelovigen zijt en de God van Bethel niet kent, maar vreemdelingen zijt van de verbonden der beloften, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld levende in de begeerlijkheden des vleses, ach arme wereldling, dronkaard, hoereerder, sabbatschender of geveinsde, gij die mogelijk ten Avondmaal gaat, maar nooit met God daarin gemeenschap hebt gehad, die tot op deze dag nog niet uit Sodom gegaan zijt, die nooit tot een woestijn van vrees en wanhoop gebracht zijt, en dan daarna tot een Bethel van hoop en vertroosting in God, als een belovend God in Christus, u wil ik uw plicht in twee woorden voordragen.

Het is uw plicht om de gevaarlijke staat waarin gij zijt te overwegen. Ook moet ik u een vreselijk woord zeggen tot ontwakking van uw toegeschroeide conscientie. Indien God het namelijk tot zulk een einde gelieft te zegenen. Gelijk gij dan gehoord hebt, dat God verbonden is door Zijn belofte om Zijn kinderen niet te verlaten, totdat Hij gedaan heeft in het Evangelie, zo is ook, aan de andere zijde, diezelfde God verbonden door Zijn bedreiging, indien gij zo blijft, om nooit af te laten om met u te twisten, totdat Hij gedaan zal hebben hetgeen Hij in Zijn Wet gesproken heeft; dat is, gij zijt onder de vloek

van de wet, en God is verbonden om u te vervloeken. Hij Die getrouw is in Zijn belofte en Die deze vervullen zal aan allen die tot Christus de toevlucht nemen, Hij is ook getrouw om Zijn bedreiging uit te voeren aan allen die tot Christus de toevlucht niet nemen.

O mens moet gij niet vrezen en beven wanneer u overdenkt dat de grote God gebonden is door een plechtige eed om u voor eeuwig te verdoemen indien u in die staat buiten Christus blijft? „Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn, indien zij in Mijn rust zullen ingaan.” Heb. 3:11.

Uw plicht is van deze toekomstige toorn te vlieden, door te vluchten naar Bethel tot de God van Bethel tot een belovend God in Christus. U zult nooit in de hemel komen indien u onderweg niet te Bethel komt. Ik bedoel indien u vervreemd van Christus blijft. Denk niet dat dit maar woorden zijn die wij tot u spreken. Nee maar gelijk wij de schrik des Heeren kennende u bewegen tot het geloof en uit Sodom te vluchten van de toorn Gods, zo willen wij ook als kennende, zo wij vertrouwen, de vertroosting Gods, u bewegen en bidden alsof de God van Bethel Zelf door ons bad om te komen zien wat er te Bethel te zien is, en om de stem te horen van een belovend God die aldaar te horen is.

Mogen wij niet hetgeen wij gehoord en gezien hebben aan u verkondigen? En dat is: Daar is een zaak die wij ontmoetingen Gods te Bethel noemen. Wee ons leraren indien wij u een onbekende God, een onbekend Bethel, en een onbekende Jezus prediken. Indien wij niet te enige tijd noch de schrik, noch de vertroosting des Heeren kenden, mij dunkt, ik zou geen vrijmoedigheid hebben om van enige derzelve tot u te spreken.

Laat ik u dan vermanen met het oog op de grote dag des Heeren, om tot Christus te komen, in Wie al de beloften ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid door ons.

Komt tot Hem, door te erkennen dat u van u zelf niet kunt komen.

Komt tot Hem, door tot Hem te roepen dat Hij zelf u trekken.

Komt tot Hem, door te geloven dat u niet geloven kunt.

Komt tot Hem, door te geloven dat u ver-

ellendigen verloren zijt zonder Hem, en dat u zalig en gelukkig kunt zijn in Hem. Komt tot Hem, door te geloven dat u niets hebt en dat Hij alles heeft; dat u niets vermoegt, en dat Hij alles doen kan voor u. Komt tot Hem, door te geloven dat u geen gerechtigheid heeft, maar schuld; geen sterkte maar zwakheid; en dat u in de Heere alleen gerechtigheid en sterkte heeft.

Komt tot Hem, door Hem te gebruiken als uw Profeet, Priester en Koning, tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en ver-

lossing. Komt tot Hem, niet op zulke of op zulke voorwaarden, als waarop u droomt dat u komen moet, maar komt tot Hem op Zijn eigen voorwaarden, dat is wees gewillig om gezaligd te worden om niet of uit vrije genade.

„Zacheus”, zei Christus, „haast u, kom af, want heden is deze huize zaligheid geschied”. Zo zeg ik ook, Zondaar kom af van de boom van wettische hoedanigheden en van uw wettische hoop, die gebouwd is op uw eigen wegwerpelijke plichten. Kom af want gij kunt u zelf niet behouden door al uw klimmen.

Noch u zelf de zaligheid toebrengen. Maar heden is de zaligheid tot u gekomen. Zij is tot uw hart gekomen. De Zaligmaker klopt aan de deur van uw hart. Hij roept tot u om af te komen, om de vrije Zaligheid te omhelzen, die tot u gekomen is. „Die wil die kome en neme het water des levens om niet.” Openb. 22:17.

De dood en het oordeel zullen zeker spoedig komen. Daarom is dit het veiligst voor u te komen tot Jezus de Middelaar van het Nieuwe Testament. O veracht toch het Woord des Heeren niet. Ach ik vrees dat voor acht dagen voorbij zijn, ja mogelijk voor dat de haan tweemaal gekraaid zal hebben, deze aanbidding van Christus vergeten en uit uw gedachten zal zijn.

De een of andere kleinigheid kan alles uit uw hart wegnemen. Maar ik neem hier uw eigen geweten tot getuige, u mag dan vergeten zoveel u wilt. Toch zal deze aanbidding niet geheel te vergeefs zijn. Al werd ze ook veracht. Want wanneer op die grote dag het boek der conscientie zal worden geopend, dan zal aan deze aanbidding gedacht worden dat Christus en de zaligheid in Hem, als ook,

bevrijding van de zonde en de toorn Gods, u vrijelijk om niet zijn aangeboden, en dat u die versmaad en verworpen heeft. Dit zal dan dienen om Gods rechtvaardigheid in uw verdoemen te verheerlijken en om aan de gehele wereld openbaar te maken dat Hij rein is in Zijn richten.

Want het is een ernstige zaak wanneer er zelfs geen begeerte in uw hart ontvonkt is tot onze dierbare Heere Jezus.

Indien u oordeelt dat een eeuwige zaligheid wat moeite waard is en dat dit aanbod geen verachtelijke zaak is o zondaar, dan raad ik u om enige tijd af te zonderen en om u te begeven naar een verborgen plaats, waar u van de wereld afgezonderd bent, om God aan te roepen, dat Hij deze aanbieding met genade en kracht op uw ziel gelieve te binden, opdat u tot Hem en Zijn wegen getrokken mocht worden. O wie weet, of terwijl u zo met God zoudt handelen, de plaats voor u niet gemaakt mocht worden tot een Bethel of een huis Gods eer u van uw knieën opstond, en of God zich niet als een belovend God in Christus mocht openbaren.

O wil dan rusteloos op Hem wachten in het gebruiken van al de ingestelde middelen, totdat Hij zichzelf zaligmakend aan u openbaart. Want wanneer Hij dat maar eens doet, dan mag u verzekerd zijn, dat Hij u nooit zal verlaten, totdat Hij het goede werk zal voleindigd hebben, volgens Zijn genadige belofte.

Ralph Erskine.

Dit is het eerste van een serie artikelen of meditaties van engelse schrijvers, die door Ds. G. Hamstra te Elburg verzameld en vertaald zijn en worden. Het verheugt ons, dat hij op deze wijze medewerkt aan het geven van een goede inhoud aan ons blad.

B.

Aankondigingen

Op 11 september a.s. zal er D.V. een kerk-historische themadag over de verhouding Nadere Reformatie-Reformatie worden gehouden, uitgaande van het Documentatieblad Nadere Reformatie.

Het morgenprogramma vangt aan om 10.00 uur. De eerste spreker is Prof. Dr. S. van der Linde uit Utrecht, die een algemene inleiding tot het thema verzorgt. Daarna komt een lezing van Drs. W.J. op 't Hof uit Ouddorp, die zich beperkt tot vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie uit de eerste kwart eeuw van deze stroming. Het middagprogramma begint om 14.00 uur. Dit opent met een lezing van Dr. I. Boot uit Boven-Hardinxveld, waarin de visie van Jod. van Lodensteijn nader wordt bekeken, waarna Ds. H. Paul uit Vlissingen afsluit met de visie van een late vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie, Dr. Alex. Comrie.

De themadag wordt georganiseerd in het streekcentrum voor vorming en onderwijs, Slaak 45 te Rotterdam. De toegang is geheel gratis.

D.V. zal er op zaterdagmorgen 25 september 1982 een openbaar congres zijn met een forum over het thema: Christen-ouders en seksuele vorming op school, belegd door de VOCO (vereniging van bij het onderwijs betrokken Christen ouders). Aanvang 10.00 uur precies; sluiting uiterlijk 12.30 uur. Vergaderplaats De Buitensociëteit, Stationsweg 4, Zwolle, tegenover het station. Forumleden zullen zijn: Drs. J. Kattenberg, R.H. Matzken, Drs. M. Valenkampen B.J. Zijl. Het congres is bedoeld als nadere uitwerking van het themanummer van het orgaan van de VOCO van mei j.l. over seksuele vorming, dat nog te verkrijgen is door storting van f 2,50 op giro 2.974.537 t.n.v. Administratie Be-zinning te Rotterdam.

B

Voor de jeugd

Het Zonnekind 41

Beste jongelui !

„en zij verklaarde dat raadsel de kinderen haars volks. Toen zeiden de mannen der stad tot hem op de zevende dag, eer de zon onderging: Wat is zoeter dan honig en wat is sterker dan een leeuw?”

Richt. 14:17b en 18a.

We hebben gehoord dat de vrouw van Simson

eigenlijk haar man verraden heeft. De oplossing van het raadsel had ze hem afgeperst en aan de kinderen van haar volk verteld. Daar was ze tenslotte één mee en dat bleef ze. Afkomst en beginselen laten zich maar moeilijk verloochenen. Dat moeten jullie beslist onthouden. Dat kan van belang zijn voor het gehele leven. Ga je met iemand in zee die beslist van een ander beginsel is, als waar je zelf bij opgevoed bent, het kan moeilijk goed uitkomen. Velen hebben dit al tot hun schade moeten ondervinden. Ik hoop natuurlijk dat jullie daar voor bewaard blijven.

Toen de vrouw van Simson het geheim van het raadsel haar man ontfutseld had, ging ze haastig naar haar volksgenoten, haar soortgenoten en vertelde het raadsel. Dat was natuurlijk voor die dertig mannen een pak van het hart.

Zolang zij het raadsel niet wisten dreigden zij in een paniekstemming terecht te komen. Want dan zouden zij hun onkunde moeten belijden. En dat doet men nu eenmaal niet graag. Wie doet dat trouwens wel graag?

Doch nu konden zij het angstzweet van hun voorhoofd vegen en zich geheel herstellen en als „knappe” jongens naar Simson gaan. Ik stel mij voor dat ze tot het uiterste gewacht hebben, om zo mogelijk, van hun kant gezien, Simson een tijd in de waan te laten, dat zij het toch niet zouden weten. Doch nu, terwijl de zon op het punt stond van ondergaan, en daarmee de zevende dag ten einde zou zijn, kwamen zij naar Simson toe. We weten het raadsel. Je dacht wel dat het moeilijk was en dat wij het niet zouden kunnen raden, maar dan vergis je jezelf. Want het was heel eenvoudig: Wat is zoeter dan honig en wat is sterker dan een leeuw?

Dat was dan de oplossing die zij meenden gevonden te hebben en dan natuurlijk op een oneerlijke manier, al werd er dit niet bij verteld.

Misschien is er wel iemand van jullie die die dertig mannen eigenlijk maar gemeen vindt. Want zij deden alsof zij hetzelfde uitgedokterd hadden wat de oplossing van het raadsel was, terwijl zij het toch niet zelf hadden gedaan, doch met behulp van de vrouw van Simson er achter waren gekomen.

Hier zou ik even willen stoppen en jullie vragen of je misschien niet een beetje, ja een heel beetje op die filistijnen lijkt. Ik schrijf natuurlijk voor de jeugd en de ouderen kunnen er door aan de handelingen in hun jeugd herinnerd worden. Ik word het althans wel. Want als je eens eensom moet maken die je niet machtig bent, wat doe je dan? Heb je dan nooit eens bij je buurman gekeken welk antwoord die had? En heb je dat dan nooit eens gauw overgenomen en daarna het ook doen voorkomen, alsof je het zelf had gevonden? Men noemt dat dan „spieken”.

Het is in feite precies hetzelfde als wat deze dertig mannen hebben gedaan. Je zoekt dan de meester te bedriegen en jezelf bedrieg je natuurlijk ook. Je doet het voorkomen alsof je het weet, terwijl je het in werkelijkheid niet weet. Dat is zonde tegen het negende gebod. Hoe luidt dat ook weer? „Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste” antwoordt iemand. En hij heeft gelijk. Als ik dan de verklaring van de Heidelbergse katechismus er op nakijk, dan lees ik daar o.a. dat allerhande liegen en bedriegen eigene werken des duivels zijn. Die moet ik vermijden tenzij dat ik zware toorn Gods op mij laden wil. Zie Zondag 49. Het gaat dus wel erg nauw uit.

Jongens en meisjes, God neemt het erg nauw. Denkt niet dat dit kinderachtig van mij is, als ik dit zo schrijf. Want als jullie werkelijk met God te doen krijgen, dan krijg je ook met zijn gebod te doen. En dan worden „handigheden” grote zonden voor God, die ook voor Hem beleden moeten worden. En wie dan zijn zonden belijdt en laat die zal vergiffenis ontvangen.

Toen ik mij aan het bovenstaande ook eens schuldig had gemaakt, kreeg ik het zo benauwd dat ik naar mijn leermeester ging en vroeg of hij mij maar een nul wilde geven. Want ik had geen voldoende verdiend. Tot mijn grote verwondering kreeg ik toch een voldoende. Zo gaat het nu ook als je bij God

komt en belijdt wat in strijd is met het negende gebod. Het kan dan alleen maar meevallen. Verdiend heb je het dan niet. Als God vergeeft doet Hij het ook nooit omdat ik het verdiend heb, Hij doet dit alleen uit genade. Het is verdiend door de Heere Jezus Christus, Die ook voor zonde tegen het negende gebod Zijn leven heeft gegeven. Hij heeft de zware toorn van God (denk aan de H. Cat.) op Zich geladen, opdat mensen die dat hebben verdiend, in het gerichte Gods zouden kunnen worden vrijgesproken. En wie heeft de toorn Gods niet verdiend? Ik dacht dat niemand hier vrij uit kan gaan. Ik zou zeggen: denk er maar eens over na.

De Filistijnen hebben daar niet aan gedacht. Het gebed van God was hun niet bekend. En als ze het geweten hebben, hebben zij er geen rekening mee gehouden. Doch dat is dan tot hun eigen schade gebeurd, gelijk een ieder er vroeg of laat achter komen zal, dat het alleen maar tot zijn schade is, wanneer hij met het gebod van God niet rekt.

Hoe dient hier in het hart van ieder die zonde als zonde heeft leren kennen, het gebed op te rijzen:

Och, of wij Uw geboon volbrachten!

Gena, o hoogste Majesteit!

Gun door 't geloof in Christus krachten,

Om die te doen uit dankbaarheid.

Daar zit aan dat raadsel nog meer verbonden. Want de Filistijnen dachten het geraden te hebben. Doch als jullie goed hun antwoord lezen, hebben zij het raadsel van Simson met een raadsel beantwoord. Want zij zeiden: Wat is zoeter dan honig en wat is sterker dan een leeuw? Wat zoeter dan honig is hebben zij niet geweten en wat sterker dan een leeuw is, hebben zij evenmin geweten. Was Simson niet sterker dan dan de leeuw, was uiteindelijk Christus, Die door Simson is afgebeeld, niet de allersterkste en is Zijn Woord niet zoeter dan honig, ja dan honigzeem?

Kijk, deze dingen zijn voor die heidense Filistijnen een verborgenheid gebleven. Het zijn de heilgeheimen die de Heere naar Zijn vreëverbond aan Zijn volk en kinderen bekend maakt. Daar komen de wereldlingen nooit achter, zolang zij kinderen der wereld zijn en blijven.

Want de leeuw is de vijand van Simson. Hij stond hem naar het leven. Ik denk hier aan de briesende leeuw, de Satan, die altijd rondgaat, zoekende wie hij zou mogen verslinden. De gehele wereld is zijn prooi. Elk mens is van nature zijn slachtoffer. Alleen men weet het niet, totdat eenmaal de ogen daarvoor zullen opengaan, als het voor eeuwig te laat is. Doch degenen die de vijand leren kennen, die helse leeuw, wordt het een wonder dat er Eén is die sterker is dan die leeuw. En dat is de Heere Jezus Christus. Ware Hij er niet, het zou voor elke zondaar een verloren zaak zijn. Doch nu Hij er is, kunnen zij behouden worden. Dat is in het Woord geopenbaard. En dat Woord is zoeter dan honig. De dichter van psalm 119 heeft er in het 52e vers van gezongen:

Hoe zoet zijn mij Uw redenen geweest!

Geen honig kan 't gehemelt' beter smaken:

Alleen door Uw bevelen krijgt mijn geest

Verstand van God en goddelijke zaken.

Dies heb ik al de leugenpaan gevreesd.

En zal bedrog en slinkse wegen wraken.

Wie het Woord gelovig mag lezen en de Heere Jezus Christus er in mag ontdekken als Degene Die alle macht heeft in de hemel en op de aarde, die gaat het Woord als een zeer zoete spijze zien en genieten. Deze dingen blijven voor de wijzen en verstandigen verborgen. Doch God openbaart deze aan Zijn kinderen.

En hebben jullie daar nu ook iets van leren verstaan? Want daar komt het tenslotte op aan. Als dit niet verstaan wordt, dan blijft de hele bijbel eigenlijk maar een raadselachtig boek, een boek vol met vraagtekens. En die vraagtekens worden door het ongeloof alleen maar vermenigvuldigd. Men blijft ten alle tijde in de raadselen omdolen. Doch wie door de Heilige Geest geleid wordt mag de nevelen wel eens opgeklaard zien en de raadselen opgelost. En dat geeft dan weer moed om te leven, te midden van alles wat Gode en Zijn volk vijandig is. Want de meerdere Simson leeft eeuwig! Doch ik moet weer gaan eindigen.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (101)

23. Het einde te Pulverbach (3).

Verhoor mijn gebed, Heere! Ik bedoel niet dat een klein beetje hoop niets is, maar de vijand is zo listig door de mensen te doen geloven, dat het gebruik van de sacramenten en het lezen in de Bijbel genoeg is. Laat de hele wereld zien, **ja laat de hele wereld weten**, dat dit hen niet zal zaligen. Heere, dit is zowat de eerste dag van mijn godsdienst. Ik gevoel een klein beetje hoop en ik denk, dat ik het tenslotte zal verkrijgen. Ik verlang niet anders dan Uw genade!" Hier hield zijn luide stem op, maar het leek of hij in stilte verder bad, terwijl hij nog steeds zijn armen uitstreckte. Toen kwam de dokter binnen. Toen deze weer vertrokken was zei hij zachtjes tegen zijn moeder: „Hoe zeer geleidelijk aan is het licht gekomen! Ik heb twee zeer kleine verwachtingen, toch ben ik nog niet voldaan. Aanhouden! Aanhouden! Het is wonderlijk hoe zo'n beetje licht zulke nieuwe verlangens opgewekt heeft. De Heere zij geloofd! Ik ben zo gelukkig als maar wezen kan. Ik schaam mij te twifelen. Wat een verschil maakt dit in het dragen van de moeite!" Toen hij zei dat hij bang was het licht te verliezen, werd hij eraan herinnerd, dat als het van de Heere was het weer zou keren. Hij antwoordde onmiddellijk daarop: Het was van de Heere!" Een poosje later beduidde hij zijn moeder, dat zij zich over hem heen moest buigen. Hij was te uitgeput om te spreken en fluisterde: „Ik heb mijn antwoord gekregen!" en de volgende morgen stierf hij.

Toen zij treurende naar huis ging herinnerde Frances zich misschien een gedeelte van een brief, die Mr. Bourne zeven jaren vroeger aan haar schreef: „Het is een wonderlijk getuigenis van Gods genade om zovele van uw kinderen in kennis te brengen met de waardij van die Parel van grote waarde. Als ouder voel ik dit. Hoeveel hoop ook beschaamd maakt, mijn geroep tot de Heere doet dat nooit en daarom voel ik tenslotte een verborgen kracht, die mij ondersteunt en mij door al mijn moeiten draagt. In het Woord van God vindt men niet iets als een vaste standplaats voor Zijn kinderen".

Zij zegt zelf, dat toen zij naar Norwich ging, zich erg blind en onwetend zwak en hulpbehoevend gevoelde, maar zij werd met tedere zorg door deze zware beproeving heengeholpen en „gevoelde dat de Heere de (andere) bittere beproeving verzacht had door Zijn uitnemende genade aan James te tonen, zodat ik de Heere wel moest danken voor de beproeving die mij eerst scheen te overstelpen". Zij verheugde zich op de reis naar huis bij het mediteren over deze woorden: „Wie is wijs? Die neme deze dingen waar; en dat zij verstandelijk letten op de goedertierenheden des Heeren".

De positie van Frances zelf bleef dezelfde, daar elke zondag zijn angst en kwelling bracht als haar man (en misschien ook wel haar zuster Margaret) in de ene richting naar de kerk gingen, terwijl zij in de andere richting ging naar de bijeenkomst die door Charles werd geleid. De omstandigheden werden niet gemakkelijker. Aan het einde van 1859 zegt hij: „Ik voel mij bitterlijk beproefd door de langdurige ziekte van mijn geliefde man; onze verwijdering is zo scherp en pijnlijk voor ons beiden. Hoe sterk verlang ik er naar om de wil des Heeren te vinden en in Zijn vreze te leven, maar ik kan niet zien, dat het zo met mij is; toch gevoel ik opening als ik mijn zorgen voor Hem neerleg

en smeeek om leiding en genade". Ze noteerde ook een paar zoete „tijden van voeding door Gods Woord onder de bijeenkomsten van Charles.

De zomer daarop was haar man weer ziek en, zoals zij vreesden, dodelijk. „O", schrijft ze, „wat zou ik in deze tijd niet willen geven voor eenheid van geestelijke gevoelens tussen ons! Maar de wolk is erg donker op het ogenblik. O, dat ik een bemoedigende hoop kon vinden en kracht om met ernst in het gebed te worstelen! Het gemis hiervan drukt mij zeer en ik ben als het ware buitengesloten en ik kan er niets tegen doen!"

Maar o! welk een zegen is het te mogen vermelden, dat zij vol bleef houden. Ja, de jaren van worsteling van dit treurende schepsel, om de openbaring van Gods liefde aan haar geliefde man werden bekroond in de laatste twee dagen van zijn leven. Zij schrijft: „Ik was zeer bevreesd, doch niet zonder hoop, dat het anders zou wezen, dat het einde bitter zou zijn, zodat ik er erg tegen op zag. Maar het werd genadig veranderd en verzacht boven al mijn verwachtingen en al was het pas op de laatste twee dagen voor het einde, dat ik de wegneming van de barrière kon gevoelen, toch deed het mijn hart versmelten in dankbaarheid en verwondering over de almachtige kracht en liefde van de Heere, dat Hij zo neerzag en mijn hartewens opmerkte. Het einde was omgeven van genade en gunstbewijzen. Er werd mij een dwingende kracht geschonken om het volgende lied aan hem voor te lezen en ik begon meer en meer te gevoelen, dat de Heere ons hoorde en verhoorde:

O, Heere, wend niet Uw aangezicht van ons

Die in zulk een treurige staat verkeren.

Betreurend geheel ons zondig leven

Voor de poort van Uw genade.

Een poort, die wijd open gaat voor hen

Die hun zonden diep betreuren.

Open die poort, o genadige Heere,

Dat wij binnen mogen gaan.

Genade, lieve Heere, genade vragen wij.

Dat is de samenvatting.

Want genade, Heere, is al onze behoefte,

O, laat Uw genade komen!

Het was toen alsof de barrière tussen ons week en de verandering versmolt mijn hart bij het terugzien op de genade en barmhartigheid van de Heere, Die mij door zovele diepe plaatsen geleid heeft en nu door deze laatste grote beproeving, waarvan de gedachte eraan mij vaak met veel vrees vervuld had".

Het graf van Mr. Benson ligt even buiten de zuidelijke deur van de kerk van Norton, en het laatste vers: **Genade, lieve Heere, genade vragen wij**, is er in gebijld. De zoon van Frances, Samuel, is het die haar **Herinnering** schrijft en hij zegt: „Gedurende veertien jaren heeft zij gewacht en verlangd naar een teken van geestelijk leven om haar te bemoedigen, met betrekking tot hem, die zij zo lief had en uiteindelijk werd haar dit geschonken en gevoelde zij een levende hoop op de genade van God jegens hem. En door de genade van God werd zij getroost in de overtuiging dat haar kinderen die deze strijd meegemaakt hadden deelgenoot gemaakt werden van Zijn genade. Tot het einde van haar leven bleef zij hun een voorbeeld geven van de vreze Gods en ernstig Zijn zegen over hen smeken".

Stichting

Kom over en help

„GEDENKT DE GEVANGENEN, ALSOF GIJ MEDEGEVANGEN WAART"

Er is honger naar het Woord, maar bijbels zijn er niet of nauwelijks.

Er is verlangen naar de prediking, maar kerkgebouwen verkeren vaak in slechte staat.

Er zijn er die openlijk voor de Naam des Heeren uitkomen, maar zij worden verdrukt of vervolgd.

Dat is de situatie in vele landen in Oost-Europa.

De roep klinkt tot ons: „Kom over en help" Helpt u ook?

Ieder gever of geefster ontvangt gratis ons informatiebulletin.

Bankrekening: ABN nr. 56.93.24.610, of giro nr. 35 35 181, t.n.v. stichting Kom over en help, Blotenburgerhof 11, 3931 SM Woudenberg.

OOK VERZORGEN WIJ VOORLICHTINGS-AVONDEN MET OF ZONDER DIA'S.

Voor alle inlichtingen: 05202 - 11791

DE 17e TOOGDAG

van de GBS
wordt

D.V. ZATERDAG 18 SEPTEMBER

gehouden in de
Rehoboth-Kerk te

BARNEVELD

Nairacstraat
Aanvang 10.30 uur

Spreekers: Ds. J. van Haaren,
Ds. A. J. Wijnmaalen, Ds. H. van
Leeuwen, Ds. M. Pronk, Ds. E.
Venema en Ds. E. du Marchie van
Voorthuysen.

In de Veluwehal, 5 min. v.d. kerk,
kan meegebracht lunchpakket worden
genuttigd.
Koffie, soep en broodjes tegen billijke
prijs verkrijgbaar.

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

PLAATS UW FAMILIE- BERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

VEILIG VERMAGEREN ?

Dat kan! Maar dan met de
geheel plantaardige Ver-
mageringstabletjes. Kuur
voor een maand f 20,—

Tevens uit voorraad
leverbaar meer dan 40
kruidenmengsels o.a.
Suikerziekte, Te Sterke
Vloeiing, Spataderen,
Vernauwde Bloedvaten,
Vochtafdrijvend,
Zenuwen. Kuur voor een
maand f 15,—

NIEUW

Behalve de soorten
Vermagering, Vochtaf-
drijvend en Zenuwen, nu
ook Hoge Bloeddruk,
Rheumatiek en Vernauwde
Bloedvaten in tabletvorm
verkrijgbaar.
Maandkuur f 20,—

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem.
Tel. 023 - 312882, b.g.g. 023
324606. Postgiro 190609.

U bent ook dit jaar weer
hartelijk welkom op

„De Verrassing"

Pension voor jong en
oud. Bungalows en sta-
caravans.

Zondag eerbiedigend.
Bespreek tijdig.

Postbus 302, 1794 ZG,
Oosterend-Texel.
Tel. 02223-661 of 391

„Repos Ailleurs" te
Driebergen, RUSTOORD
voor eenzaam, herstellen-
den, oververmoeiden en zij
die, binnen eigen kring, er
eens uit willen of moeten.
Houdt u Gods Dag in ere en
bent u afkerig van t.v. e.d.,
belt u dan eens 03438 -
12466.

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal